

D ů v o d y: Ve smyslu § 265 zák. čís. 76/27, který platí i pro pořadí pojistného všeobecného pensijního ústavu, požívá příslušenství nedoplateků též přednostního zástavního práva jako nedoplatky samy. K příslušenství náleží ve smyslu § 259 zák. čís. 76/27 úroky z prodlení, náhrada upomínek výloh a exekuční útraty. Tytéž zásady platí také pro pojistné všeobecného pensijního ústavu. Nedoplatek pojistného s příslušenstvím, totiž i s útratami exekučními, požívá přednostního práva, pokud nejde o nedoplatek starší 2 let, pro nedoplatky starší, nejvýše však tříleté, nepromlčuje se přednostní právo zástavní, byly-li tyto nedoplatky s příslušenstvím (útratami) do 2 let od splatnosti knihovně zajištěny. To se týká nejen nedoplatku samého, nýbrž i všech upomínek výloh, exekučních útrat mobilární i reální exekuce. Tu jest zjištěno, že útraty nespádají již do 2leté lhůty ve smyslu § 265, odst. 2 zák. čís. 76/27 a nebyly také knihovně zajištěny ve smyslu § 265, odst. 3 zák. čís. 76/27. Nelze proto přiznati těmto shora uvedeným nákladům výsadní pořadí.

N e j v ý š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Dle § 265, odst. 3 zákona ze dne 15. června 1927 čís. 76 Sb. z. a n. jest přednostní zástavní právo u starších než dvouletých, nejvýše však tříletých nedoplateků vázáno podmínkou, že byl nedoplatek knihovně zajištěn nejdéle do 2 let po splatnosti. Aby příslušenství nedoplatku v takovém případě požívalo přednostního zástavního práva, musí být rovněž knihovně zajištěno; vyplývá tak nejen z toho, že odstavec třetí uvedeného ustanovení poukazuje při slově nedoplatek na odst. první a druhý, kdež se výslovně mluví o nedoplatku s přírážkami a příslušenstvím, nýbrž i z ustanovení k § 284 vládního nařízení ze dne 30. prosince 1927 čís. 175 Sb. z. a n., jež stanoví, že zajištění splatných daní s přírážkami a příslušenstvím se děje na základě výkazu nedoplateků mimo jiné také nuceným zřízením zástavního práva na nemovitosti.

Čís. 15604.

Pořad práva pro nárok státu na peněžité plnění, k němuž strana se zavázala narovnáním v upouštěcím důchodkovém řízení.

(Rozh. ze dne 13. listopadu 1936, R II 457/36.)

Podle přednesu žalujícího státu se mu žalovaný zavázal zaplatiti v upouštěcím důchodkovém řízení 50.000 Kč, na které složil 10.000 Kč a zbytek se zavázal zaplatiti do 30 dnů, což dosud neučinil. Proti žalobě na zaplacení této částky namítl žalovaný především nepřípustnost pořadu práva, ježto se žalobou vymáhá na něm zaplacení pokuty důchodkové vzniklé v trestním řízení, v němž vystupuje na jedné straně stát jako osoba vrchnostenská a na druhé straně poplatník, osoba

poddaná, tudíž v řízení veřejnoprávním. Prvý soud vyhověv této námitce žalobu odmítl. Rekursní soud námitce nepřipustnosti pořadu práva nevyhověl a uložil prvému soudu, by o žalobě věcně rozhodl. Důvody: Žalovaný složil v hotovosti 10.000 Kč a na zbytek 40.000 Kč vydal vkladní prohlášení, jež bylo podkladem pro knihovní zajištění zbývajících částky. Žalující stát vymáhá tuto zajištěnou (§ 1343 obč. zák.) pohledávku. Jde tedy již o pohledávku soukromého práva kotvící v uvedeném smíru a zajištěnou dle § 1343 obč. zák., kterou lze podle § 1 j. n. vymáhati pořadem práva.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Správně poznal rekursní soud, že ve sporu nejde již o otázky veřejnoprávní, nýbrž o vymáhání soukromoprávního závazku žalovaného, který na sebe převzal dobrovolnou dohodu, třeba z popudu trestního řízení důchodkového. Soud nebude přezkoumávat ani, zda tu byly podmínky zavedení trestního řízení, ani zda je smluvená částka přiměřená provinění žalovaného a trestu, který by mu byl hrozil, což by ovšem pořad práva vylučovalo. Ve sporu nejde ani o důchodkový trest, ani o jeho vymáhání, nýbrž o nárok žalující strany ze smluvního uspořádání trestní věci, které zákon upouštěcím řízením umožnil a jako právně relevantní a závazné uznal. Žalující dlužno přisvědčiti, že by se splnění závazku onoho nemohla domáhati přímo exekuční cestou, protože tu není exekučního titulu ani pro exekuci soudní, ani pro exekuci politickou, když tu není trestního nálezu, takže k vydobytí závazku potřebuje exekučního titulu, a to výroku soudního podle povahy tohoto závazku jako závazku soukromoprávního, sloužícího k zabezpečení nebo vymožení nároku žalující strany z upouštěcího řízení. Podle stavu spisů nabyla žalující strana dokonce již také zástavního práva záznamem na nemovitosti žalovaného. Byl-li tento osobním dlužníkem, nesejde na tom, že je také osobně žalován a nikoli pouze jako dlužník hypotekární, protože i tak může žalující strana na základě úspěšného rozsudku vésti proti němu exekuci na zastavenou nemovitost. Nepříčí se právnímu řádu ani to, že by také veřejnoprávní závazky peněžité mohly býti upevněny nebo zabezpečeny právním jednáním soukromoprávní povahy, nechť by šlo o dobrovolnou zástavu ruční nebo hypotekární nebo o rukojemství, jak je tomu na př. také ve věcech daňových. Tato právní jednání soukromoprávní povahy je posuzovati podle předpisů občanského práva, třeba by hlavní dluh sám byl povahy veřejnoprávní. V souzeném případě je však sám závazek žalovaného již jenom věcí občanskou, třebaže hospodářský a právní popud k němu vzešel původně z trestního řízení důchodkového. Je sice pravda, že se v zásadě veřejnoprávní nárok nebo právní poměr uznáním nestává nárokem nebo právním poměrem soukromoprávním a že se na jeho podstatě ani uznáním nic nemění. Proto by nemohl býti přiznán pořad práva na př. pro určitá omezení, která pro stavebníka vyplývají ze stavebních zákonů jako závazky veřejnoprávní, jenom proto,

že je stavebník uznal. Tu by šlo i po uznání vždy o poměr a závazek veřejnoprávní povahy. V souzeném případě však nešlo o takové uznání anebo narovnání o trestu, nýbrž o smírné vyřízení věci, které zákon dopouští za určitých podmínek k tomu cíli, aby právě trestní řízení provedeno nebylo, aby od něho smělo býti upuštěno. Rozh. č. 3944 a 10296 Sb. n. s., k nimž poukázal procesní soud a také žalovaný, mají jiný podklad skutkový i právní. Bylo by lze spíše poukázati k rozh. čís. 13194, 10835, 9821 Sb. n. s.

Čís. 15605.

Pořad práva. Nesejde na tom, zda vlastnictví obce jest zapsáno v pozemkové knize jako obecní majetek či jako obecní (veřejný) statek, nýbrž záleží jediné na tom, jaké jest určení obecního majetku. Je-li pozemek určen k obecnému užívání, jde o veřejnoprávní povinnost udržovati jej v řádném stavu.

(Rozh. ze dne 13. listopadu 1936, R II 510/36.)

Žalobkyně se na žalované obci domáhá náhrady škody, kterou utrpěla pádem na chodníku, o němž původně tvrdila, že jest veřejným statkem, jehož udržování náleží žalované podle obecního zřízení. Za řízení změnila toto své tvrzení a vyvozovala žalobní nárok ze soukromoprávní povinnosti žalované, vyplývající jí z jejího práva vlastnického k onomu chodníku. První soud považoval tento nový přednes žalobkyně za změnu žaloby, již nepřipustil, a odmítl žalobu pro nepřípustnost pořadu práva. Důvod: Žalobkyně uplatňovala původně svůj nárok z důvodu práva soukromého, t. j. ze soukromoprávní povinnosti obce, vyplývající z jejího práva vlastnického (§§ 1295, 1297 a 1315 obč. zák.). Soud změnu žalobního důvodu nepřipustil, poněvadž znamená úplnou změnu žaloby, kterážto změna měla by za následek docela nové námítky žalované. Připuštění této změny žalobního důvodu by mělo za následek protáhnutí a ztížení rozepře, neboť i žalobkyně v důsledku této změny musila by teprve uváděti předpoklady nároku na náhradu škody podle XXX. hlavy obč. zák. Jak vychází najevo ze žaloby, vyvozuje žalobkyně svůj náhradní nárok z veřejnoprávní povinnosti, uložené žalované v oboru veřejné správy. Tato povinnost udržovati obecní chodníky v bezpečném stavu obsažena jest v § 27, odst. 2 čís. 3 a § 34 mor. obec. zřiz. ze dne 15. března 1864 čís. 4 z. z., které ustanovují, že obci přísluší mezi jiným též péče o bezpečnou chůzi po obecních cestách a chodnicích, že obecní výbor je povinen povolití náklad, jehož je třeba k zřízením u výkonu místní policie a že jest v té příčině práv ze všelikého opominutí, jež by se mu mohlo klásti za vinu. Tato povinnost obce kotví tedy v právu veřejném a je tudíž nárok, jenž je vyvozován ze zanedbání této úřední povinnosti obce, nárokem veřejnoprávním. O takovémto veřejnoprávním nároku nemohou rozhodovati soudy, poněvadž není k tomu zvláštního zákonného předpisu pro moravské obce, neboť všeobecných zásad sou-